

ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก สู่ประชาคมอาเซียน

Administrative Skills as Leadership Role of Rajamangala University of Technology Tawan-Ok towards Asian Community

จิราภรณ์ คงสมมาตย์ จุรีรัตน์ ไชยจันทร์ และ คมสัน ระย้าแดง

กองนโยบายและแผน สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน โดยทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยฯ และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยฯ จำนวน 49 คน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ การทดสอบ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยปรากฏว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยฯ และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 50-60 ปี ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ มีอายุงาน 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาโท และมีสายปฏิบัติงานเป็นสายวิชาการ ผลการวิเคราะห์ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกที่มีเพศ อายุ ตำแหน่ง อายุงาน ระดับการศึกษา และสายปฏิบัติงานที่ต่างกัน มีทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียนไม่แตกต่างกัน

Abstract

The purposes of this study were to investigate the administrative skills as leadership role of Rajamangala University of Technology Tawan-ok (RMUTTO) towards ASEAN Community. By studying samples were 49 executive samples of RMUTTO were responding to a questionnaire form created by research(s). The statistics used in the data analysis is the frequency, percentage, means, standard deviation, rank order, t-test and One-way ANOVA.

Results of the research it appears that the majority of the respondents is a male, aged between 50-60 years, holds the position of director, with 21-30 years of age working experience, Academic staff. According to the result, it was found that their performances are at the moderate levels. In addition, There were no differences or performances according to their gender, age, position, working experience and level of education.

1. บทนำ

“ประชาคมอาเซียน” ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการในเดือนตุลาคม พ.ศ.2546 เมื่อผู้นำอาเซียนได้ร่วมลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน หรือข้อตกลงบาหลี 2 (Declaration of ASEAN Concord II / Bali Concord II) เพื่อเห็นชอบให้จัดตั้งประชาคมอาเซียน ภายในปี พ.ศ.2563 ซึ่งต่อมาได้ตกลงเร่งระยะเวลาจัดตั้งให้สำเร็จในปี พ.ศ. 2558 การก่อตั้งประชาคมอาเซียนมีเป้าหมายคือ การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถด้านการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศ รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม ภาวะโลกร้อน และการก่อการร้าย เป็นต้น

ประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาประเทศ กระบวนการจัดทำแผนได้มีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และมาตรการต่างๆ ให้สอดคล้องกับยุคสมัยและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการพัฒนาในเชิงตั้งรับมากกว่า แต่อย่างไรก็ตามกลไกสำคัญที่มีบทบาทผลักดันให้การพัฒนาการศึกษาไทยเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน คือการบริหารจัดการด้านการศึกษา ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงมองว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นเป้าหมายที่สำคัญในการพัฒนา เพื่อให้เกิดศักยภาพทั้งทางร่างกายและสติปัญญา (คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 171)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกเป็นสถาบันอุดมศึกษาสายวิชาชีพ ได้รับการสถาปนาขึ้นโดยพระราชบัญญัติ “วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา” เมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ในนามวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ต่อมาได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานนาม “สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2531 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีอธิการบดีเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ เช่นเดียวกับอธิบดีกรมต่างๆ และได้เปลี่ยนแปลงสถานะเป็น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2548 ประกอบด้วยวิทยาเขต 4 แห่ง คือ วิทยาเขตบางพระ ซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักงานอธิการบดี วิทยาเขตจักรพงษ์สุวรรณารัตน์ วิทยาเขตจันทบุรี และวิทยาเขตอุเทนถวาย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และเพื่อรองรับการเปิดเสรีภาคบริการ ด้านการศึกษา องค์กรจะเจริญรุดหน้าไปเพียงใดหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญในการบริหารองค์การ ซึ่งการบริหารเป็นศาสตร์และศิลป์พร้อมกัน การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญคือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) (วิโรจน์ สารรัตน์ 2545:3) ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องรู้ถึงสถานะปัจจุบันของสถานศึกษาว่าอยู่ ณ จุดใด ภารกิจในการบริหาร การศึกษา หรืองานบริหารการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป รวมทั้งด้านการบริหารกิจการนักศึกษา และด้านบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นอย่างไร มีจุดเด่น จุดด้อย มีสิ่งใดที่เป็นปัญหาจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริมยิ่งขึ้นเพื่อการพัฒนาและบริหาร มหาวิทยาลัยเพื่อรองรับการเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ.2558 และเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งมีวิสัยทัศน์ที่จะทำให้บัณฑิตไทยมีความสามารถในระดับสากล และมีความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก โดยมียุทธศาสตร์ 3 ประการ คือ (1) การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล (2) การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน และ (3) การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน (งานประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 2554. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (HEC Newsletter))

ผู้นำสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยทำให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้นำสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพยายามทำตนให้เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริงความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ความเข้าใจในหลักการบริหารงานรวมทั้งประสบการณ์ของผู้บริหารเอง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความเป็นผู้นำ เป็นตัวจุดประกายที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือที่มั่นคง จึงจะทำให้สถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามจุดประสงค์ของสถานศึกษาและเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกันอันเป็นผลต่อสังคมโดยรวม ความมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ ได้แก่ ความรู้สึกพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อหน่วยงาน ซึ่งความพึงพอใจนี้จะเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้บุคคลแต่ละบุคคล มีความตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือและเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการในการตัดสินใจ เข้ามาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ทุกขั้นตอนและในทุกๆ กระบวนการของการบริหารงานในสถานศึกษา (ธงชัย สันติวงษ์. 2537 : 14)

จะเห็นได้ว่า ภารกิจด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยทักษะทางการบริหารงานในสถานศึกษาทั้งความรู้ความสามารถความเข้าใจเป็นอย่างดี โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่างๆ ตามสายงาน ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ระดับกลางและระดับต้น ต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหารอย่างเหมาะสม ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารในสถานศึกษาจะต้องศึกษาทักษะการบริหารงานโดยตรง เพราะการบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์และเป็นวิชาชีพชั้นสูงอีกด้วย และที่ผ่านมาผู้บริหารในสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้ศึกษามาทางด้านการบริหารสถานศึกษาโดยตรง ถึงแม้จะเข้ามาดำรงตำแหน่งด้วยวิธีการใดๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่ผลการบริหารงานจะออกมาตามลักษณะของการใช้ความรู้ที่ตนเองมีอยู่เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจจะขาดหลักวิชา ส่งผลให้ผู้ร่วมงานขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ประสิทธิภาพการทำงานของคุณคลากรในสถานศึกษานั้นๆ ลดน้อยลงอย่างไม่น่าจะเป็น ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่สามารถประยุกต์เอาศาสตร์ในด้านการบริหารไปใช้ได้อย่างมีศิลปะ (วิจิตร ศรีสอาน. 2529 : 7)

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าการบริหารงานของผู้นำสถานศึกษา ที่มีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องใช้ทักษะที่จำเป็นสำหรับการบริหารงาน 3 ด้าน ตามภารกิจหน้าที่การบริหารงานภายในสถานศึกษาที่ตนรับผิดชอบซึ่ง โรเบิร์ต แอล. แคทซ์ (Robert L. Katz.) เรียกหลักการนี้ว่า “ทฤษฎีสามทักษะ” (Three-Skills Method) วิเคราะห์ความรู้ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ผู้บริหารจะทำหน้าที่ของตนได้ดีเพียงใด ประสบความสำเร็จมากน้อยกว่ากันหรือไม่อย่างไรขึ้นอยู่กับทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) ทักษะด้านมนุษย (Human Skills) และทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) (วิจิตร ศรีสอาน. 2523 : 37)

ดังนั้น การบริหารงานของผู้นำสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องใช้ทักษะการบริหารงานด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความสนใจและต้องการทราบว่าทักษะการบริหารงานตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียน จำเป็นต้องใช้ทักษะการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาหรือไม่ และใช้ทักษะด้านใดมากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการพัฒนาทักษะการบริหารงานตามบทบาทผู้นำสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งสามารถปรับตัวรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียน

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียนมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียนโดยมีรายละเอียดขั้นตอนของวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. การศึกษาวิจัยทางด้านเอกสาร (Documentary Research)
2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประกอบไปด้วยผู้ดำรงตำแหน่ง รองอธิการบดี, ผู้ช่วยอธิการบดี, ผู้อำนวยการ, คณบดี คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประกอบไปด้วย นายกสภามหาวิทยาลัย, ผู้ทรงคุณวุฒิ, ประธานสภาคณาจารย์ฯ, ตัวแทนจากผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร, ตัวแทนจากคณาจารย์ประจำและข้าราชการพลเรือน รวมจำนวนทั้งสิ้น 49 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียนโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียนเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 3 ทักษะการปฏิบัติ (เพิ่มเติม) เป็นแบบปลายเปิด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยง (Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ทำการตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถามตามเนื้อหา การใช้ภาษา และการเข้าใจที่ชัดเจนให้เหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่จะศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาในการตรวจสอบแบบสอบถาม มีรายนามดังต่อไปนี้

1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา จุลกะเสวี รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

1.2 ดร.น้ำฝน ใจดี อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

1.3 อาจารย์นันทนปพร ดุรงค์พันธ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

1.4 อาจารย์หทัยรัตน์ บัณฑิตยารักษ์ อาจารย์ประจำศูนย์วิจัยโลจิสติกส์และการจัดการ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามและผลการทดลองที่ได้ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความกรุณาในการตรวจแบบสอบถามอีกครั้ง และปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ
2. เก็บข้อมูล

2.1 จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ประชากรและกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงานวิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2 จัดส่งแบบสอบถามและหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3 ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

2.4 ศึกษาเก็บแบบสอบถามได้ทั้งหมด จำนวน 49 ฉบับ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา และทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดำเนินการคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ และแปลผลตามลำดับของค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย และการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้แบ่งระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 4 ระดับ โดยการหาความกว้างของอันตรภาคชั้นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{(\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{4} \\ &= 1 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย 4.01-5.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 3.01-4.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-2.00 หมายถึง ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ทำการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อเรื่อง ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง อายุงาน ระดับการศึกษา และสายปฏิบัติงาน กับทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน โดยใช้ One-way ANOVA

3. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลโดยสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมพบว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ทักษะทางด้านมนุษย์ ทักษะทาง

ด้านความคิดรวบ และทักษะทางด้านเทคนิค ตามลำดับดังนี้

1) ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน ทางด้านมนุษย์ พบว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีระดับปฏิบัติต่อประเด็นนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบายรัฐสู่ประชาคมอาเซียน และจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง และข้อที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือ ยอมรับในความผิดพลาดและความคิดเห็นของผู้อื่นที่อาจแตกต่างกันได้

2) ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน ทางด้านความคิดรวบยอด พบว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีระดับปฏิบัติต่อประเด็นนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ จัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน นโยบายรัฐเพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียนส่งเสริมให้บุคลากรทุกคนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงต่างๆในมหาวิทยาลัยและดำเนินการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของมหาวิทยาลัยเพื่อนำมาใช้ ในการบริหารมหาวิทยาลัยสู่ประชาคมอาเซียน และข้อที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือ กำหนดแนวทางในการจัดการกับความขัดแย้งของบุคคลในมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบ

3) ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน ทางด้านเทคนิค พบว่า คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกมีระดับปฏิบัติต่อประเด็นนี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สนับสนุนให้มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบายรัฐสู่ประชาคมอาเซียนและจัดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องและข้อที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือบริหารการเงิน การบัญชี การพัสดุและสินทรัพย์อย่างเป็นระบบสู่ประชาคมอาเซียน

2. เปรียบเทียบทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารเพศชายและเพศหญิง มีทักษะการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. เปรียบเทียบทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุน้อยและมีอายุมาก มีทักษะการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. เปรียบเทียบทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีทักษะการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

5. เปรียบเทียบทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามอายุงาน พบว่า ผู้บริหารที่มีอายุงานแตกต่างกัน มีทักษะการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. เปรียบเทียบทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีทักษะการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. เปรียบเทียบทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียน จำแนกตามสายปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารที่มีสายปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีทักษะการบริหารงานที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

4. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาวิจัยพบประเด็นที่สำคัญที่จะอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียนของผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ทักษะทางด้านมนุษย ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด และทักษะทางด้านเทคนิค

การที่ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ในการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง และได้ส่งเสริมให้บุคลากรทำงานร่วมกันแบบกลุ่ม เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ บุญยวีรย์ เสวตวงศ์สกุล และคณะ (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 สรุปได้ว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือทักษะด้านมนุษย ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค

ผลการวิจัยครั้งนี้จึงเห็นได้ว่า ทักษะด้านมนุษยมีความสำคัญต่อการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียนเป็นอันดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิค ตามลำดับ จึงเป็นการสอดคล้องกับหลักการของ ชรรมรส โชติคุณุช (2538 : 103) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารในแต่ละระดับต้องการทักษะทั้ง 3 ได้แก่ ทักษะทางเทคนิค ทักษะทางมนุษย ทักษะทางความคิดรวบยอดแตกต่างกันผู้บริหารระดับสูงต้องการทักษะทางเทคนิคน้อยกว่าผู้บริหารระดับต่ำ และต้องการทักษะทางความคิดรวบยอดมากกว่าผู้บริหารระดับต่ำ ทั้งนี้ ผู้บริหารระดับต่ำจำเป็นต้องทำงานกับสิ่งของและเครื่องจักร จำเป็นต้องสอนงานให้แก่พนักงานในการทำงาน จึงจำเป็นต้องรู้เทคนิควิธีในการทำงาน ส่วนผู้บริหารระดับสูงไม่จำเป็นต้องทราบว่าจะงานแต่ละอย่างหรือภารกิจนั้นต้องทำอะไร แต่ต้องมีความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของสิ่งต่างๆ สำหรับทักษะทางเทคนิคและทักษะทางความคิดรวบยอด เปลี่ยนแปลงไปตามระดับของการบริหารแต่ทักษะที่เป็นความต้องการร่วมกันของการบริหารแต่ละระดับ คือ ทักษะทางมนุษย ซึ่งทักษะนี้มีความสำคัญในการบริหารงานทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต

สำหรับทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียนที่พบจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายเพิ่มเติมได้ ดังนี้

1) ทักษะด้านมนุษย พบว่า ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเป็นอันดับ 1 และผู้นำของมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรมีน้ำใจและมีความปรารถนาดีต่อกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน และพร้อมที่จะช่วยกันแก้ปัญหาเมื่อมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้ทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้ทั้งนั้นในการดำเนินการทุกอย่างล้วนต้องดำเนินการอย่างเป็นธรรม ให้ความเสมอภาค และให้ความยุติธรรมกับทุกฝ่าย

2) ทักษะด้านความคิดรวบยอด พบว่า ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกส่วประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นอันดับ 2 รองจากทักษะด้านมนุษย และผู้นำของมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานให้ชัดเจนครอบคลุมในทุกส่วนงานในการบริหาร พร้อมทั้งยังต้องดำเนินการวิเคราะห์ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และเตรียมวิธีการรับมือ

กับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้

3) ทักษะด้านเทคนิค พบว่า ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นอันดับ 3 รองจากทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะด้านความคิดรวบยอด และ ผู้นำของมหาวิทยาลัยจะต้องรู้ถึงวิธีการ เครื่องมือ เทคนิคต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน รวมทั้งยังต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามระบบ ซึ่งในการดำเนินการอาจมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาพัฒนางานให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินงานต่อไป

สรุปได้ว่า ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องใช้ทักษะ 3 ด้าน คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิคประกอบกัน เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้นทักษะทั้ง 3 ด้านจึงมีความสำคัญมากสำหรับผู้บริหารที่จะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานให้บรรลุตามเป้าประสงค์ และผู้บริหารยังจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่อยู่ในขอบเขตภารกิจของตนเป็นอย่างดีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน ทักษะทางด้านเทคนิคมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งผู้บริหารควรนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาพัฒนางานให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินงานต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาวินิจฉัยทักษะการบริหารตามบทบาทผู้นำของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออกสู่ประชาคมอาเซียน จำแนกตามวิทยาเขต

5. เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. 2541. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- ธงชัย สันติวงษ์. 2537. ทฤษฎีองค์การและการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญยวรีย์ เสวตวงศ์สกุล. 2557. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 11 ฉบับที่ 53. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- รุ่งทิพย์ โชตยันตร. 2544. ความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การ การรับรู้ความสามารถของตนเองและการพัฒนาตนเองของพนักงานผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจิตร ศรีสอาน. 2523. หลักและระบบบริหารการศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. 2529. การศึกษาทางไกล Distance Education. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิโรจน์ สารรัตน์. 2545. การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษาและบทวิเคราะห์องค์การการศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ : พิมพ์พิสุทธิ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554. จดหมายข่าวสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (HEC Newsletter) ปีที่ 2 ฉบับที่ 52. ประจำวันที่ 7 มีนาคม 2554.